

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «КАДУШКЕВИЧ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF KADUSHKEVYCH v. UKRAINE)
(Заява № 21702/14)

Стислий виклад рішення від 20 вересня 2022 року

18 серпня 2013 року Галицький районний суд міста Львова (далі – Галицький суд) виніс ухвалу про примусовий привід заявника на допит у справі (справа № 091), в якій він мав статус свідка.

Водночас слідчий Головного управління Міністерства внутрішніх справ України у Львівській області порушив кримінальне провадження за фактом шахрайства (справа № 679), та пізніше виніс постанову про виділення певних матеріалів зі справи № 091 та їхнє долучення до справи № 679.

19 вересня 2013 року заявника затримали. Слідчий повідомив заявнику про підозру та звернувся до Галицького суду з клопотанням про обрання заявнику запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. У своєму клопотанні слідчий зазначив, що затримання заявника було здійснено для його допиту у зв'язку зі справою № 091.

Того ж вечора Галицький суд постановив ухвалу про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, оголосивши про перерву під час судового засідання для ознайомлення захисника заявника з матеріалами справи.

У вересні 2013 заявник оскаржив ухвалу Галицького суду про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, проте 27 вересня 2013 року Апеляційний суд Львівської області залишив без задоволення апеляційну скаргу заявника та вказав, що Галицький суд достатньо обґрунтував свою ухвалу. Цією ж ухвалою Галицький суд визначив заявнику заставу. Апеляційний суд Львівської області залишив без задоволення апеляційну скаргу заявника.

Через два дні після внесення заявником застави, та того ж дня після отримання підтвердження про надходження суми застави на рахунок, слідчий ізолятор звільнив заявника.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за пунктом 1 статті 5, пунктом 1 статті 6 і підпунктом «b» пункту 3 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) у зв'язку з тим, що його затримання як свідка та подальше тримання під вартою як підозрюваного були свавільними та необґрунтованими, і його не було звільнено з-під варті негайно після внесення застави. Він також скаржився, що у нього не було достатньо часу та можливостей для ознайомлення з матеріалами справи під час судового засідання щодо законності його затримання. Європейський суд вирішив розглянути його скарги за пунктами 1 і 3 статті 5 Конвенції.

Розглянувши скарги заявника Європейський суд зауважив, що застава була внесена в банк у суботу, неробочий день в Україні, а вже у понеділок органи державної влади перевірили, що заставу було внесено, і звільнили заявника. З огляду на зазначене Європейський суд не вважає, що тримання заявника під вартою після внесення застави було незаконним або свавільним. Також Європейський суд зазначив, що з протоколу судового засідання вбачається, що суддя оголосив перерву у засіданні, щоб дати можливість захиснику заявника ознайомитися з матеріалами справи, і не було жодних додаткових клопотань у зв'язку з цим чи скарг на недостатність наданого часу. У зв'язку з цим Європейський суд визнав ці частини заяви неприйнятними як явно необґрунтованими відповідно до підпункту «a» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції.

Щодо скарги заявника на його затримання як свідка та подальше тримання під вартою як підозрюваного, Європейський суд вказав, що формулювання, використані слідчим у його запитах і постанові, не залишають жодних сумнівів, що перед затриманням заявника як свідка органи державної влади вважали заявника підозрюваним. З огляду на зазначене Європейський суд дійшов висновку, що затримання заявника, офіційно здійснене для допиту його у зв'язку зі справою № 091, насправді мало іншу мету, а саме: притягнути його до кримінальної відповідальності у справі № 679, а отже було свавільним і порушувало національне законодавство, та констатував порушення пункту 1 статті 5 Конвенції у зв'язку з цим.

Також Європейський суд дійшов до висновку, що використовуючи стандартне формулювання, яке містить лише перелік підстав для тримання під вартою, без розгляду конкретних фактів у справі заявника, національний суд не навів «відповідних» і «достатніх» підстав для обґрунтування своєї ухвали про поміщення заявника під варту, та констатував порушення пункту 3 статті 5 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. *Оголошує* прийнятними скарги за пунктами 1 і 3 статті 5 Конвенції на свавільність затримання заявника 19 вересня 2013 року та необґрунтованість тримання його під вартою, а решту скарг у заяві – неприйнятними;
1. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 5 Конвенції.
 2. *Постановляє*, що було порушено пункт 3 статті 5 Конвенції.
 3. *Постановляє*, що немає необхідності розглядати скаргу за пунктом 1 статті 5 Конвенції стосовно законності ухвали Галицького районного суду міста Львова від 18 вересня 2013 року про санкціонування затримання заявника для допиту як свідка;
 4. *Постановляє*, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:
 - (i) 3 900 (три тисячі дев'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди;
 - (ii) 500 (п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявнику, в якості компенсації судових та інших витрат;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
 5. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».